UR

WELCOME TO

BULLET BABY'S DIGI WORLD

SOLVED
PRACTICE PAPER-2

PRACTICE PAPER -2

Time: 3 hrs **SR. SANSKRIT** Max. Marks: 100

I. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत । $1 \times 8 = 8$

अ. पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम्।
मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते।।

आ. उद्यमं साहसं धैर्यं बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः।
षडेते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृत् ।।

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । $1 \times 6 = 6$

अ. धर्मनिष्ठा इति पाठ्यांशस्य साराशं संक्षेपेण लिखत।

आ. गीर्वाणवाण्याः वैभवं लिखत।

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । $1 \times 6 = 6$

अ. विक्रमस्य औदार्यमिति पाठ्यभागास्य सारांशं लिखत।

आ. अप्पय्यदीक्षितस्य जीवितचरितं संक्षेपेण लिखत।

IV. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। $3 \times 2 = 6$

अ) कृपी गोक्षीरं ददामीत्युक्त्वा पुत्राय किं दत्तवती?

आ) केन द्रुपदः गर्वान्धः जातः?

इ) भृगुवंशकेतुः कः?

ई) नृपश्रियः कीदृशाः?

उ) भोजः कोशाध्यक्षं प्रति किं सूचितवान्?

ऊ) कालिदासः महाराजं कथं सन्तोषितवान्?

V. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । $2 \times 3 = 6$

अ) वदेत् क्षमं स्वामिहितं मन्त्री।

आ) राज्येन किं तद्विपरीतवृत्तेः, प्राणै उपक्रोश मलीमसैर्वा।

इ) विद्या यत्र परोपकारविभवाः सा ज्ञान भूमिर्मम।

ई) वाच्याः कथं मातृपदेन चान्याः।

BABY BULLET-Q

VI. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । **2 × 3 = 6**

अ) निवृत्तरागस्य गृहं तपोवनम्।

आ) यः कृतमुपकारं विस्मरति स एव

इ) क्षणे क्षणे किन परिक्षीयते बालस्य दशा।

ई) राजा तं कनकाभिषेकेण सत्कृतवान्।

VII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत । **3 × 2 = 6**

अ) सीता कीदृशी?

आ) दिलीपेन सेव्यमानं नन्दिनीधेनुं कः चकर्ष?

इ) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि?

ई) अस्पृशन्नेव वित्तानि कः परेभ्यः प्रयच्छति?

उ) देवगिरीणां पञ्च नामानि लिखत?

ऊ) अमर्त्यवाण्याः मातृता कथमागता?

VIII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। **3 × 2 = 6**

अ) कौण्डिन्येन मन्दविषः किम् इति शप्तः?

आ) ब्राह्मणः पुत्रप्राप्त्यर्थं कीदृशं व्रतमाचरितवान्?

इ) धर्मपालस्य कति पुत्राः ते च के?

ई) मार्गशीर्षमासः कीदृशः आसीत्?

उ) प्रभुत्वचिकित्सालये नियेगेनागाता भिषगङ्गना का?

ऊ) रत्नखेटि श्रीनिवासस्य अभिलाषा का?

IX. एकपद समाधानं दत्त। **5 × 1 = 5**

अ) केषां बलानि अमेयानि?

आ) दिलीपस्य धर्मपत्नी का?

इ) यावज्जीवं कः दहेत्?

ई) केन सर्वे वशाः भवन्ति?

उ) पापहरा नदी का?

BABY BULLET-Q

X. एकपद समाधानं दत्त। **5 × 1 = 5**

अ) मण्डूकनाथः कः?

आ) कुमारमानीय राज्ञे कः ददौ?

इ) राजहंसस्य पत्नी का?

ई) अपर्याप्तः समयः इति पाठ्यभागः केन विरचितः?

उ) वेङ्कटरावस्य पुत्रः कः ?

XI. अधो निर्दिष्ट कथां पाठित्वा प्रशनां समाधानानि दत्त **5 × 1 = 5**

कस्मिंश्चित् वनोद्देशे करालकेसरो नाम सिंहः प्रतिवसति स्म। तस्य धूसरको नाम सृगालः सदैवानुयायी परिचारकोऽस्ति। अथ कदाचित् तस्य हस्तिना सह युध्यमानस्य शरीरे गुरुतराः प्रहाराः सञ्जाताः यैः पदमेकमपि चलितुं न शक्नोति। तस्य अचलनाच्च धूसरकः क्षुत्क्षामकण्ठो दौर्बल्यं गतः। अन्यस्मिन्नहनि तमवोचत् - "स्वामिन् बूभुक्षया पीडितोऽहम्। पदात्पदमपि चलितुं न शक्नोमि। तत्कथं ते शुश्रूषां करोमि"। सिंह आह-"भोः गच्छ। अन्वेषय किञ्चित् सत्त्वम्। येनेमाम् अवस्थां गतोऽपि व्यापादयामि"।

अ) सिंहस्य नाम किम्?

आ) परिचारकः कः?

इ) सिंहः येन सह युद्धं कृतवान्?

ई) घूसरकः सिंह प्रति किमब्रवीत्?

उ) सिंहः सृगालं प्रति किमाह?

XII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धात। **3 × 2 = 6**

अ) सत् +चिदानन्दः   आ) तत् + टीका   इ) अच् + अन्तः

ई) तत् + मात्रम्   उ) सः + अपि   ऊ) पितुः+ इच्छा

XIII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि विघटयत। **3 × 2 = 6**

अ) जगज्जननी   आ) पेष्टा   इ) तदपि

ई) षण्मुखः   उ) रामोऽपि   ऊ) हरिर्गच्छति

XIV. द्वयोः शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत। **2 × 6 = 12**

अ) वणिक्   आ) स्रज्   इ) पचत्   इ) यद्

XV. समास नामनिर्देशपूर्वकं त्रयाणां विग्रहवाक्यानि लिखत। $3 \times 2 = 6$

अ) कृष्णाश्रितः आ) मयूरव्यंसकाः इ) त्रिभुवनम्

ई) कंसकृष्णौ उ) प्रत्यक्षम् ऊ) नीलोज्ज्वलवपुः

XVI. अधोनिर्दिष्टपट्टिकामाधारीकृत्य पञ्चसाधुवाक्यानि लिखत $5 \times 1 = 5$

<table>
<tr><td>रमेशः</td><td rowspan="5">किं
किमर्थं
कुत्र
कदा</td><td>गच्छति</td></tr>
<tr><td>गोविन्दः</td><td>करोति</td></tr>
<tr><td>त्वं</td><td>पठामि</td></tr>
<tr><td>रामः</td><td>वसति</td></tr>
<tr><td>अहं</td><td>पिबसि</td></tr>
</table>

BABY BULLET-Q

PRACTICE PAPER-2

ANSWERS

I. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थ भावं च लिखत । $1 \times 8 = 8$

अ. पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम्।
मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते।।

स. कविपरिचयः- अयं श्लोकः 'चाणक्यनीतिशास्त्रम्' इति पाठ्यभागात् स्वीकृतः। कविः चाणक्यः।

पदविभागः- पृथिव्यां, त्रीणि, रत्नानि, जलं, अन्नं, सुभाषितम्, मूढैः, पाषाणखण्डेषु, रत्नसंज्ञा, विधीयते।।

BABY BULLET-Q

తెలుగు अन्वयक्रमः-

पृथिव्यां, जलं, अन्नं, सुभाषितम्, त्रीणि, रत्नानि, मूढैः, पाषाणखण्डेषु, रत्नसंज्ञा, विधीयते ।

प्रतिपदार्थः

पृथिव्यां	=	భూమి యందు
जलं	=	నీరు
अन्नं	=	అన్నం
सुभाषितम्	=	మంచి మాట
त्रीणि	=	ఈ మూడే
रत्नानि	=	రత్నములు.
मूढैः	=	మూర్ఖుల చేత
पाषाणखण्डेषु	=	రాతి ముక్కలకు
रत्नसंज्ञा	=	రత్నం అనే పేరు
विधीयते	=	విధించబడింది.

भावः భూమి యందు 'నీరు, అన్నము, మంచి మాట' అను ఈ మూడే రత్నములు. మూర్ఖుల చేత రాతి ముక్కలకు రత్నం అనే పేరు పెట్టబడింది.

English अन्वयक्रमः-

पृथिव्यां, जलं, अन्नं, सुभाषितम्, त्रीणि, रत्नानि, मूढैः, विधीयते, पाषाणखण्डेषु, रत्नसंज्ञा ।

प्रतिपदार्थः

पृथिव्यां	=	On the earth
जलं	=	water
अन्नं	=	food
सुभाषितम्	=	good word
त्रीणि	=	these three are only
रत्नानि	=	Gems.
मूढैः	=	Only the foolish people
विधीयते	=	call
पाषाणखण्डेषु	=	the broken stone pieces
रत्नसंज्ञा	=	as a Gem

भावः On the earth ' water, food, good word ', these three are only Gems. Only the foolish people call the 'broken stone pieces as a Gem '.

आ. उद्यमं साहसं धैर्यं बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः।
षडेते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृत् ॥

स. कविपरिचयः- अयं श्लोकः 'सूक्तिरत्नानि' इति पाठ्यभागात् स्वीकृतः।
अस्य कर्तारः विभिन्नाःकवयः।

पदविभागः- उद्यमं, साहसं, धैर्यं, बुद्धिः, शक्तिः, पराक्रमः,
षडेते, यत्र, वर्तन्ते, तत्र, देवः, सहायकृत्

తెలుగు अन्वयक्रमः-
उद्यमं, साहसं, धैर्यं, बुद्धिः, शक्तिः, पराक्रमः, षडेते, यत्र, वर्तन्ते, तत्र,देवः, सहायकृत्

प्रतिपदार्थः

उद्यमं	=	ప్రయత్నము(ఉద్యమం)
साहसं	=	సాహసం
धैर्यं	=	ధైర్యం
बुद्धिः	=	బుద్ధి (తెలివితేటలు)
शक्तिः	=	శక్తి
पराक्रमः	=	పరాక్రమము
षडेते	=	ఈ ఆరు లక్షణాలు
यत्र	=	ఎక్కడ
वर्तन्ते	=	ఉంటాయో
तत्र	=	అక్కడ
देवः	=	దేవుడు
सहायकृत्	=	సహాయకారిగా ఉంటాడు.

भावः 'ప్రయత్నము, సాహసం, ధైర్యం, బుద్ధి, శక్తి , పరాక్రమము' ఈ ఆరు లక్షణాలు ఎక్కడ ఉంటాయో అక్కడ దేవుడు సహాయకారిగా ఉంటాడు.

English अन्वयक्रमः-
देवः,सहायकृत्, तत्र, यत्र, षडेते, उद्यमं, साहसं, धैर्यं, बुद्धिः, शक्तिः, पराक्रमः, वर्तन्ते,

प्रतिपदार्थः

देवः	=	God
सहायकृत्	=	would help
तत्र	=	there
यत्र	=	where
षडेते	=	the six qualities
उद्यमं	=	effort
साहसं	=	daringness
धैर्यं	=	courage
बुद्धिः	=	intelligence
शक्तिः	=	power
पराक्रमः	=	chivalry(bravery)
वर्तन्ते	=	exist

भावः God would help there, where the six qualities effort, daringness, courage, intelligence,power and bravery exist.

BABY BULLET-Q

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । $1 \times 6 = 6$

अ. धर्मनिष्ठा इति पाठ्यांशस्य सारांशं संक्षेपेण लिखत।

स. పరిచయము: 'ధర్మనిష్ఠా 'అను ఈ పాఠ్యభాగము 'కాళిదాసు మహాకవి'చే రచించబడిన 'రఘువంశ మహా కావ్యము'లోని 'ద్వితీయ స్వర్గ ' నుండి తీసుకొనబడింది.

పూర్వ కథ: సూర్యవంశరాజులలో ఒకడు దిలీపుడు. దిలీపుని ధర్మపత్ని సుదక్షిణ.వారి కులగురువు వశిష్ఠుడు. వశిష్ఠ ముని హోమధేనువు నందిని. కులగురువు ఉపదేశం ప్రకారం సుదక్షిణాదిలీపులు 'సంతానం కొరకు' నందిని ధేనువును భక్తి శ్రద్ధలతో పూజించుచున్నారు. ఇలా 21 రోజులు గడిచిన పిమ్మట నందినీ దిలీపుని 'ధర్మనిష్ఠ'ను పరీక్షించదలచినది.

నందినీ పరీక్ష: దిలీపుని చే సేవించబడుతున్న నందిని ధేనువును అకస్మాత్తుగా ఒక సింహం లాక్కొని వెళ్ళింది. గోవు యొక్క ఆర్తనాదములు విన్న దిలీపుడు వెంటనే గోవుపై దూకిన సింహమును చంపుటకు బాణం తీయబోవుచుండగా దిలీపుని చేయి పైకి లేవకుండా 'చిత్రంలోని బొమ్మవలె ఉండిపోయింది'. **चित्रार्पितारम्भ इवाऽवतस्थे।** అప్పుడు దిలీపుని చూసి సింహం ఇట్లనెను.

సింహం కథ: "ఓ రాజా! నీ బాణములు నన్ను ఏమి చేయలేవు . కుంభోదరుడు అనే నేను శివుడి సేవకుడిని. ఇక్కడున్న దేవదారు వృక్షములకు పార్వతీదేవి స్వయముగా నీరు పోసి పెంచినది. ఒకసారి ఇక్కడి ఏనుగులు తమ దురదను పోగొట్టుకొనుటకు ఈ దేవదారు వృక్షమునకు రుద్దుకొనెను. అప్పుడు ఆ చెట్టు యొక్క బెరడు ఊడిపోగా అందుకు పార్వతీదేవి మిక్కిలి బాధపడెను. అందువలన ఈ చెట్టు సంరక్షణకై శివుడు నన్ను సింహ రూపంలో ఉండమనెను. ఇక్కడకు వచ్చే జంతువులను ఆహారంగా స్వీకరించమని ఆదేశించెను. కావున ఈ రోజు ఈ ధేనువు నాకు ఆహారము". అప్పుడు దిలీపుడు సింహంతో ఇలా పలికెను.

దిలీపుని త్యాగం: "మా గురువైన వశిష్ఠ మహర్షి యొక్క హోమధేనువు ఈ గోవు. నా కన్నుల ఎదుటే నీకు ఆహారం అవ్వడం చూస్తూ నేను ఈ ధేనువును రక్షించకుండా ఉండలేను. నీవు ఈ గోవుకు బదులుగా నన్ను ఆహారముగా స్వీకరించుము" ఆ రాజు మాటలకు సింహము నవ్వి ఇలా మాట్లాడింది.

సింహం సలహా: "ఓ రాజా! ఈ గోవును రక్షించాలని నీవు అనుకుంటే దీనికి బదులుగా అనేక ఇతర గోవులను మీ గురువుగారికి ఇవ్వవచ్చును కదా?." సింహము పలికిన ఆ మాటలకు రాజు ఇలా బదులిచ్చెను.

క్షత్రియ ధర్మం:"క్షత్రియుడు అనగా 'నశించుదానిని రక్షించువాడు' అని అర్థం. రాజ్యంలో తద్విరుద్ధంగా ప్రవర్తించువానికి నిందచే మలినమైన ప్రాణములతో పని ఏమిటి? **राज्येन किं तद्विपरीतवृत्तेः, प्राणै उपक्रोश मलीमसैर्वा।** ఒక గోవును రక్షించుకోకపోతే నేను జీవించి ఉండి ఏమి ప్రయోజనము? ఈ గోవు కామధేనువుతో సమానమైనది. కావున ఈ గోవుకి బదులుగా నన్ను ఆహారముగా స్వీకరించుము.కీర్తి కాంక్షలు గలవానికి పంచభూతములతో ఏర్పడే దేహమునందు అపేక్ష ఉండదు కదా!**पिण्डेष्वनास्था खलु भौतिकेषु।**." ఇలా చెప్పి సింహానికి ఆహారమగుటకు సింహం ముందు శిరస్సు వంచినాడు దిలీపుడు.

రాజు యొక్క 'ధర్మనిష్ఠ'కు నందినీ ధేనువు సంతోషించి రాజునకు సంతాన భాగ్యమును కలుగజేసెను.

स. **Introduction:** The lesson 'Dharmanishta' is adapted from 'Raghuvamsa mahakavyam' written by ' Mahakavai Kalidasa'.

Earlier Story: Dileepa was a king in the lineage of Surya. Wife of Dileepa was 'Sudakshina'. Their family guru was Vasishta. Vasishta's holy cow was Nandini. As per the advice of Vasishta they started worshipping the cow 'Nandini', for getting children. After 21 days of worship, Nandini wanted to test the righteousness of Dileepa.

Test of Nandini: The cow which is being worshipped by Dileepa was suddenly attacked by a Lion. To rescue the cow Dileepa tried to take an arrow to kill the lion. Surprisingly his hand struck and paused like a statue in a painting. **चित्रार्पितारम्भ इवाऽवतस्ये।** Looking at him the lion said, as follows.

Lion's story: "Oh King! Your arrows can't do any thing to me. I am Kumbodhara, servant of Lord Siva. Parvathi Devi herself watered and nurtured these Doedar trees.Once, an elephant rubbed its body against this tree to get relieve its itch. Then the 'bark' of this tree was cut off and Parvathi was deeply grieved by that. Then Lord Siva made me a lion and send here to protect these trees. He ordered me to kill and eat the animals which come over here . Today this cow is my prey. Then Dilipa said as follows.

Sacrifice of Dilipa: This cow is the holistic homa cow of our Guru Vasishta. I can't stop protecting this cow, as it is getting prey for you. Instead of this cow, you take my body as your food. Then the lion smiled at the King and said as follows.

Lion's suggestion: "Oh King!, if you want to save this cow, you can offer so many other cows to your guru instead of this cow". Then King Dilipa said as follows.

Virtue of Kshatriya: " Kshatriya means 'saviour of perishing'. If one is against in being so, what is the use of living in this state with that dishonoured life .**राज्येन किं तद्विपरीतवृत्तेः, प्राणै उपक्रोश मलीमसैर्वा।** . What would be purpose of living if I can't save a cow?. This cow is equivalent to Kamadhenuvu. So instead of this cow, take me as your food. Those who are more concerned about their glory, never bother about their body which is formed by the five elements of nature”. **पिण्डेष्वनास्था खलु भौतिकेषु।**. Having said this, the king bend his head infront of the lion to become its food.

Nandini cow rejoiced at the commitment of the king and blessed him that he would get children.

BABY BULLET-Q

आ. गीर्वाणवाण्याः वैभवं लिखत।

स. పరిచయం: ‘చిత్రవింశతి’ అను పాఠ్యభాగము ‘జఠావల్లభుల పురుషోత్తమ కవి’చేత రచించబడిన ‘చిత్రశతకం’లోని ‘గీర్వాణవాణీ– చిత్రలోకః’ అనే రెండు అధ్యాయాల నుండి స్వీకరించబడింది. గీర్వాణవాణీలో సంస్కృత భాష గొప్పదనం వర్ణించబడింది. చిత్రలోకంలో ఆధునిక మానవుడికి వేదశాస్త్ర విరుద్ధ భావనలు ఉదహరించబడినవి.

గీర్వాణవాణి

పుణ్యాత్ములకు సంస్కృతం: సంస్కృత భాష వాక్కు స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో, అమృత ప్రవాహం వలె ఉంటుంది. సూక్తిరత్నాలకు, మహాకావ్యాలకు నిలయమైనది సంస్కృతం. అటువంటి సంస్కృత భాషను పుణ్యం చేసుకొన్నవారు మాత్రమే పొందగలరు **सा संस्कृताख्या सुकृतैकलभ्या।**

స్వర్గానికి సోపానం: మోక్షానికి సాధనం సంస్కృతం. ఇది స్వర్గానికి సోపానం వంటిది. శృంగార, వీర, హాస్య మొదలైన నవరసములకు ప్రసిద్ధి చెందినది సంస్కృత భాష.

సకల భాషల తల్లి: ఏవిధంగా అయితే పుత్రికలలో తల్లి యొక్క గుణాలు సహజంగా కనిపిస్తాయి. అదేవిధంగా అన్ని భాషలలో సంస్కృత పదాలు కన్పిస్తాయి. అందుకే సంస్కృతం ‘సకల భాషలకు తల్లి’ వంటిది.

తల్లి వంటి రక్షణ: లోకములో అనేక భాషలకు తల్లియైన సంస్కృత భాష తన ఆశ్రితులను తల్లి వలె రక్షించుచున్నది. అటువంటి సంస్కృత భాషను కాదని ఇతర భాషలు ఎట్లు మాతృస్థానమును పొందగలవు? **वाच्याः कथं मातृपदेन चान्याः।**

అ‘మృతభాష’: లోకంలో లక్షల సంఖ్యలో అసంఖ్యాక ప్రజలు సంస్కృతం మాట్లాడుతున్నారు. ఎన్నో లక్షల సంస్కృత గ్రంథాలు అమ్ముడుపోవుచున్నవి. అటువంటి ‘అమృత భాష’ను ‘మృతభాష’ అని కొందరు వాదించుట అర్థరహితం.

జీవభాష: వివాహాది శుభకార్యములలో, పితృదేవ కార్యములందు, కవిత్వ వేదాంత చర్చ గోష్ఠిలయందు సంస్కృత భాషకు విశిష్ట ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. అలా దేహములో ప్రాణము వలె సంస్కృత భాష ఉన్నది.

చిత్రలోకం

ఇదోచిత్రం: ఈ లోకంలో కొందరు వ్యక్తులు ‘ఈశ్వర భక్తులం’ అని చెప్పుకుంటారు. కాని ఆ ఈశ్వరుడు పలికిన వేదము నందు విశ్వాసమును కలిగి ఉండరు. “తండ్రియందు భక్తి ఉండును కాని అతని మాటల యందు శ్రద్ధ ఉండదు”. ఇదే విచిత్ర వైరుధ్యం.

మరోచిత్రం: ఈ లోకంలో ‘స్త్రీలు పూజనీయులు. నా కూతురు వంటింట్లో బంధింపబడరాదు’అని కొందరు అంటుంటారు. అసలు స్త్రీలు వండివార్చకపోతే మనము భోజనం ఎలా చేయగలం? వంట చేసే సేవకురాలు కూడా స్త్రీయే కదా! **भृत्या हि पक्त्री वद किं न सा स्त्री।** ఇలా పరస్పర విరుద్ధంగా మాట్లాడటమే ఆధునిక మనిషి నైజం.

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:** The lesson 'Chitravimsathi ' is taken from two chapters ' Geervana vani -Chitraloka' of 'Chitrasatakam' written by 'Jata Vallabhula Purushottama Kavi'. In Geervana vani, the glory of Sanskrit language is described. In Chitraloka, modern man's contradictory ideas against Vedas and Sastras are illustrated.

GEERVANAVANI

Sanskrit for Virtuous : The diction of Sanskrit is like flow of ambrosia with clear cut pronunciation. It is known for gems like proverbs and great poetry. Such Sanskrit language is earned only by the people who have done good virtues. **सा संस्कृताख्या सुकृतैकलभ्या।**

Ladder to Heaven : Sanskrit is the tool to achieve salvation. It is a ladder to Heaven. Sanskrit is known for nine kinds of life essences Romance, Heroism, Humour etc.,

Mother of all Languages: The virtues of daughters are inherited from their mothers. Similarly Sanskrit words are seen in all languages.So Sanskrit is like the mother of all languages.

Protection like Mother: This mother language of many languages protects its hosts like a Mother. By excluding Sanskirt, how can any other language takes the mothership. **वाच्या: कथं मातृपदेन चान्या:।**

Dead Language: Innumerable lakhs of people are speaking Sanskrit. Lakhs of Sanskrit books are being sold . Arguing such lively Sanskrit as a 'dead language' is meaningless.

Live Language: Sanskrit is given significant importance during Marriages, death ceremonies, debates on Vedas and Sastras.So Sanskrit is just like a life in our body.

CHITRALOKA

A Miracle: In this world, some people say that they are devotees of Lord Eswar. But they don't have faith in Vedas revealed by Eswar himself. 'People respect their father but they never consider their words'. What a contradictory miracle!.

Another Miracle : In this world, some people say "Women are adorable . My daughter should not be bind in the kitchen". How can we take meals without being cooked by women. The one who cooks and serves is just a women. Isn't it? **भृत्या हि पक्त्री वद किं न सा स्त्री।**

The modern man is making such contradictory statement.

BABY BULLET-Q

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । $1 \times 6 = 6$

अ. विक्रमस्य औदार्यमिति पाठ्यभागास्य सारांशं लिखत।

स. **పరిచయము:** 'విక్రమస్య ఔదార్యము' అనే పాఠ్యభాగము 'శివదాసుడు' చే రచింపబడిన 'విక్రమార్కచరితం' అనే గ్రంథం నుండి గ్రహించబడినది.

బ్రాహ్మణుడి సంతాన వ్రతం: విక్రమార్కుడు అనే రాజు పరిపాలించే రాజ్యంలో ఒక బ్రాహ్మణుడు 'సంతానం లేనివాడై' ఉన్నాడు. ఒకనాడు అతని భార్య 'నాథా! పుత్రుడు లేకుండా గృహస్థుడు యొక్క జీవితం లేదు. మంచి పుత్రుడి వలన వంశము, రాజ్యము, భూమి అనే మూడు లోకత్రయములు వర్థిల్లును కదా!. **सत्पुत्रेण कुलं नृपेण वसुधा लोकत्रयं भानुना।** అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణుడు పరమేశ్వరుని అనుగ్రహంతో పుత్రుని కొరకు 'ప్రదోష వ్రతము' ను ఆచరించాడు.

దేవదత్తుడి జననం: వ్రత ఫలితముగా పుట్టిన పుత్రుడికి 'దేవదత్తుడు' అనే పేరు పెట్టారు. అతనికి వేదాది విద్యలు నేర్పించి 16వ యేటనే వివాహం చేశారు. దేవదత్తుడు తండ్రి చెప్పిన ఉపదేశములను ఖచ్చితంగా ఆచరించుచూ జీవనము సాగిస్తున్నాడు.

విక్రమార్కునికి దారి చూపుట: ఒకనాడు దేవదత్తుడు 'సమిదల' కొరకు అడవికి వెళ్ళెను. అదే రోజున రాజైన విక్రమార్కుడు వేటకై ఆ అడవికి వచ్చి మధ్యలో దారి తప్పాడు. అప్పుడు దేవదత్తుడు రాజు గారికి దారి చూపుతూ నగరానికి తీసుకొనివెళ్ళాడు. అందుకు రాజు ఎంతో సంతోషించి దేవదత్తునికి తన కొలువులో ఉద్యోగం ఇచ్చెను.

రాజుకే పరీక్ష: 'ఎవడైతే చేసిన పరోపకారాన్ని విస్మరిస్తాడో వాడే పురుషులలో అధముడు అవుతాడు' **यः कृतमुपकारं विस्मरति स एव पुरुषाधमः** ఇలా దేవదత్తుని ఉపకారం గురించి పలుమార్లు రాజు సభలో చెబుతుండేవాడు. ఒకనాడు దేవదత్తుడు ఈ విషయంలో 'రాజు యొక్క అసలైన చిత్తము' ను పరీక్షించవలెనని తలచాడు.

రాకుమారుని అపహరణ: దేవదత్తుడు రాజు యొక్క కుమారుడిని అపహరించి తన ఇంటిలో దాచి పెట్టాడు. ఆ బాలుని నగను తీసుకొని విపణిలో అమ్ముకు రమ్మని తన సేవకుడిని పంపెను. రాజభటులు రాజపుత్రుని కొరకు నలుదిక్కులు వెదుకుతూ నగను అమ్ముతున్న సేవకుడిని పట్టుకొని రాజుకు అప్పగించారు. విచారణలో ఆ సేవకుడు 'ఆభరణాల వ్యాపారి వద్ద నగను అమ్మి ధనమును తీసుకొనిరమ్మని దేవదత్తుడు చెప్పాడు' అని తెలియజేశాడు. అప్పుడు రాజు దేవదత్తుడిని ప్రశ్నించెను. 'ధనము పై ఆశతో తానే రాజకుమారుడ్ని చంపాను' అని దేవదత్తుడు పలికాడు. దానితో సభలోని వారందరూ దేవదత్తునికి 'మరణశిక్ష' విధించమని కోరారు.

విక్రముని ఔదార్యం: దేవదత్తుడు తనకు చేసిన ఉపకారమును మరోసారి గుర్తుకు తెచ్చుకొన్నాడు విక్రముడు. "ఆశ్రయించిన వారి యందు మహాత్ములు గుణదోషముల ఆలోచన చేయరాదు". **नैवश्रितेषु महतां गुणदोषचिन्ता।** తన పుత్రుడు పూర్వజన్మ పాప కర్మ ఫలితము వలననే మరణించాడని, అందులో దేవదత్తుని దోషము ఏమి లేదు అని చెప్పాడు. పిమ్మట దేవదత్తుడిని వస్త్రాలంకరణముచే సన్మానించాడు. రాజు యొక్క ఈ 'ఔదార్యానికి' ముగ్ధుడైన దేవదత్తుడు రాజకుమారుడిని తీసుకువచ్చి రాజుకు అప్పగించెను.

క్షమాపణలు: రాజుగారి మనస్సును పరీక్షించడానికే తాను అలా చేశాను అని చెప్పి, తాను చేసిన తప్పును క్షమించమని వేడుకొన్నాడు దేవదత్తుడు. విక్రముడు క్షమించగా దేవదత్తుడు సంతోషంగా ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఈ వృత్తాంతమును వివరించిన సాలభంజిక, భోజరాజుతో, 'ఓ రాజా! విక్రముడికి ఉన్నట్లు, పుత్రుడిని చంపినా క్షమించగల ఔదార్యం నీకు ఉంటే నీవు ఈ సింహాసనమును అధిరోహించవచ్చు' అని చెప్పెను.

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:** The story 'Vikramasya Audaryam' is adopted from 'Vikramarka charitam' written by 'Sivadasa'.

Brahmins parentage: In the kingdom ruled by a king called Vikramarka, a brahmin has 'no children'. One day his wife said " Oh dear! there is no life for a man without a son. Dynasty, Kingdom and land these worldly triology may flourish of a good son. Then with the blessings of Lord Parameswara the brahmin performed 'Pradosha Vrata'.

Birth of Devadatta: The son born of vrata is named 'Devadatta'. He learned all kind of vedas and got married at 16. Devadatta is leading his life by strictly following the teachings of his father.

Paving path to Vikramarka: One day Devadatta went to forest for some needs. On the same day King Vikramarka went to the same forest for a hunting and he lost his way. Then Devadatta guided him to the city. King felt very happy for this help and gave Devadatta a job in his court.

Test to King: 'The man who ignores the help of others, becomes the worst man'. **यः कृतमुपकारं विस्मरति स एव पुरुषाधमः** In this way, the King used to tell the Devadatta's help repeatedly in his meetings. One day Devadatta wanted to test the actual mindset of the King regarding this issue.

Kidnapping King's son: Devadatta kidnapped the King's son and hid him in his house. He took an ornament of the boy and send his servant to sell it in the market. The soldiers of king caught the servant and put him before the King. In the enquiry, the servant said ' It is Devadatta who sent me to sell the ornament in the market to get money'. Then King questioned Devadatta . Devadatta told that , 'He himself killed King's son for getting money'. Then all the members of the court demanded 'death penalty' for Devadatta.

Vikramas Generosity: Vikrama once again reminded the help done by Devadatta to him. Great people should not find fault with the hosts**नैवश्रितेषु महतां गुणदोषचिन्ता।**. His son died of his own sin of karma in the previous life. This is not fault of Devadatta. Thereafter the King felicitated Devadatta with cloth ornaments. Devadatta was very much impressed for the generosity shown by the King and he handed king's son over to the King.

Apology: Devadatta begged to forgive him for the wrong , saying that he had done so, to test the King's mind. The King accepted his apology and Devadatta went home happily.

Recounting the story, Salabhanjika said to Bhoja Raja, " Oh King!, if you have that much generosity of Vikrama, that is, generosity of forgiving the one who kills your son; then you can ascend this thorn".

BABY BULLET-Q

आ. अप्पय्यदीक्षितस्य जीवितचरितं संक्षेपेण लिखत।

स. పరిచయం: 'అప్పయ్య దీక్షితేంద్రుడు' అను పాఠ్యభాగం 'సంకా ఉషారాణి'చే రచించబడినది.

అప్పయ్య బాల్యం: అప్పయ్యదీక్షితులు బహుముఖప్రజ్ఞాశాలి, వైద్యుడు, గొప్ప శివభక్తుడు. ఇతడు తమిళనాడులోని విరంచిపురంలో జన్మించాడు. ఇతని తాతగారు కృష్ణదేవరాయల ఆస్థాన పండితుడు మరియు తండ్రి రంగరాజాధ్వరి కూడా గొప్ప విద్వాంసుడు. అప్పయ్య తన తాత, తండ్రిల వద్దనే విద్యాభ్యాసం చేసెను. ఇతడు సమస్త శాస్త్రములను, వేదవేదాంగములతో పాటు శ్రీ నృసింహరామస్వామి వద్ద 'చతుర్దశ విద్యలను' అభ్యసించెను.

శ్రీనివాసుని సవాలు: చోళరాజు ఆస్థానములో రత్నఖేటి శ్రీనివాసుడు అనే పండితుడు ఉండేవాడు. అతడు అప్పయ్య యొక్క కీర్తిని, పాండిత్య ప్రతిభను గురించి విన్నాడు. అప్పయ్యను తన శాస్త్రవాదనలతో ఓడించి తన పాదములను తాకునట్లు చేయవలెనని శ్రీనివాసుని అభిలాష. దీని నిమిత్తం శ్రీనివాసు కాంచీపురము వెళ్ళి కామాక్షిదేవిని ప్రార్థించెను. కామాక్షిదేవి శ్రీనివాసునికి ప్రసన్నురాలైన దేవి ఇలా చెప్పింది "అప్పయ్య అసాధారణ ప్రతిభ గలవాడు. వాదనలో అతనిని జయించుట అసాధ్యం **अप्पय्यः असाधारणः वादे जेतुमशक्तः।**.కావున నీ పుత్రికను అతనికిచ్చి వివాహము చేసినచో నీవు అతనికి మామగారు అవుతావు. కన్యాదాన సమయములో అతడు నీ పాదములను తాకి నమస్కరించును. ఈ విధముగానైనా నీ అభిలాష నెరవేరును" . దేవి ఆశీర్వాదంతో శ్రీనివాసు తన పుత్రిక అయిన మంగళాంబను అప్పయ్యకు ఇచ్చి వైభవంగా వివాహం చేసినాడు.

అప్పయ్య దీక్షితేంద్రుడు: రాజుల చేత కీర్తించబడినవాడు, వేలమంది శిష్యబృందములు కలిగి ఉన్నవాడైననూ అప్పయ్య నిరాడంబరముగా ఉండెడివాడు. అప్పయ్య వ్యాకరణం, యోగ, తర్కశాస్త్రములకు సంబంధించి పెక్కు గ్రంథములు రచించెను. యజ్ఞములు చేసేవారిని దీక్షితులు అందురు. అప్పయ్య 104 యజ్ఞములు చేసెను. అందువలన ఇతడు 'అప్పయ్య దీక్షితేంద్రుడు' అయ్యెను.

కనకాభిషేకం:ఒక రోజున అప్పయ్య యజ్ఞము చేయు సమయమున వెల్లూరు రాజావారు వేంచేసారు. రాజుగారు అప్పయ్యకు వస్త్రాభరణములను బహుకరించారు. అప్పయ్య వాటిని వెంటనే అగ్నిగుండంలో పడవేశాడు. అది చూసిన రాజుగారికి కోపం వచ్చింది. అప్పుడు అప్పయ్య హోమగుండపు అగ్నిజ్వాలల్లో రాజు ఇచ్చిన వస్త్రాభరణములు ధరించిన అగ్నిహోత్రుడిని రాజగారికి చూపించెను. దానికి పరమానందం చెందిన వెల్లూరు రాజు వెంటనే అప్పయ్య దీక్షితులను కనకాభిషేకం తో సత్కరించెను. **राजा तं कनका भिषेकेण सत्कृतवान्।**ఆ బంగారముతో అప్పయ్య దీక్షితులు ఒక శివమందిరమును నిర్మించాడు.

ఒకానొక సందర్భములో అప్పయ్యదీక్షితులు 'ఆంధ్రభాష తపస్సు చేసినవారికి మాత్రమే లభిస్తుంది' అని కీర్తించెను.

శివైక్యం: అప్పయ్య దీక్షితులు తన 72వ ఏట మరణించెను. మరణ సమయంలో నటరాజుతో కలిసిన దృశ్యం కనిపించింది. దీనిని చూసిన పండితులు అప్పయ్య సాక్షాత్తు పరమేశ్వరుని అవతారమేనని శ్లాఘించిరి. **अप्पय्यः साक्षात् परमशिवस्य अवतारः।**

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:** The lesson 'Appayya Deekshendra' is written by 'Sanka Usharani'.

Childhood of Appayya: Appaya was a versatile scholar, doctor and a great Siva devotee. He was born in Viranchipuram of Tamilnadu . His grandfather was a court scholar of Sri Krishnadevaraya. His father Rangarajadhwari was also a great scholar. Appayya studied at his father and grand father. He was well versed in Vedavedangas and sciences. He learned 14 subjects from Sri Nrusimharamaswamy.

Challenge of Srinivas: There was a scholar called Ratnakheti srinivas in the court of Chola raja. He heard about the fame and scholastic talent of Appayya. Srinivas has a strong desire to defeat Appayya and make him touch his feet. For this purpose Srinivasa went to Kanchipuram and prayed for Kamakshidevi. Devi was pleased and said to him as follows, " Appayya had extraordinary talent. It is impossible to defeat him in the debate.**अप्पय्यः असाधारणः वादे जेतुमशक्तः।**. So, if you offer your daughter to marry him then you become his father-in-law. Then during 'Kanyadanam ceremony' he would touch your feet . In this way your desire will be fulfilled". With the blessings of Devi, Srinivas offered his daughter Mangaladevi to Appayya and celebrated their marriage.

Appayya Deekshendrudu: Appayya was very simple and modest, though he is glorified by kings. He has got thousands of disciples. He wrote many books on grammar, yoga and logic. The one who performs Yagna are called Deekshitulu. Appayya performed '104 Yagnas'. So he became 'Appayya Deekshendrudu'.

Golden Felicitation: One day when Appayya was performing Yagna, the king of Velluru came over there. He gifted clothes and ornaments to Appayya. Appayya throw them into the fire of Homam. The King got angry with that act. Then Appayya showed the fireman with those garments given by the King in the flames of Homam . Upon seeing that the King became astonished. Immediately the King felicitated Appayya with gold. **राजा तं कनका भिषेकेण सत्कृतवान्।** Appayya constructed a temple of Lord Siva with that gold.

On one occasion, Appayya praised that 'only who perform penance would learn telugu .'

Inhumation: Appayya passed away at the age of 72. Scholars witnessed the unification of Appaya into Nataraja at the time of his death.They praised Appayya as the incarnation of Lord Parameswara.

अप्पय्यः साक्षात् परमशिवस्य अवतारः।

BABY BULLET-Q

IV. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। **3 × 2 = 6**

अ) कृपी गोक्षीरं ददामीत्युक्त्वा पुत्राय किं दत्तवती?

स. कृपी गोक्षीरं ददामीत्युक्त्वा पुत्राय पिष्टमिश्रितजलं दत्तवती।

आ) केन द्रुपदः गर्वान्धः जातः?

स. धनेन द्रुपदः गर्वान्धः जातः

इ) भृगुवंशकेतुः कः?

स. भृगुवंशकेतुः परशुरामः।

ई) नृपश्रियः कीदृशाः?

स. नृपश्रियः भुजङ्गजिह्वा इव चपलाः।

उ) भोजः कोशाध्यक्षं प्रति किं सूचितवान्?

स. भोजः कोशाध्यक्षं कालिदासगृहं प्रति एकलक्षसुवर्णमुद्राः प्रेष्यन्ताम् इति सूचितवान

ऊ) कालिदासः महाराजं कथं सन्तोषितवान्?

स. कालिदासः महाराजं मनोगतस्य यथोचितम् समादानं दत्वा सन्तोषितवान्।

BABY BULLET-Q

V. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । 2x3=6

अ) वदेत् क्षमं स्वामिहितं मन्त्री।

स. कवि परिचयः- पाठः विभीषणोपदेशः

कविः वाल्मीकिः

ग्रन्थः रामायणे युध्दकाण्डात्।

सन्दर्भः - विभीषणः रावणं प्रति एवम् अवदत्।

भावः- विभीषणः रावणं प्रति वदेत् क्षमं स्वामिहितं मन्त्री इति अवदत्।

आ) राज्येन किं तद्विपरीतवृत्तेः, प्राणै उपक्रोश मलीमसैर्वा।

स. कवि परिचयः- पाठः धर्मनिष्ठा

कविः कालिदासः

ग्रन्थः रघुवंशम्।

सन्दर्भः- दिलीपः सिंहं प्रति एवं अवदत्।

भावः-दिलीपः सिंहं प्रति राज्येन किं तद्विपरीतवृत्तेः, प्राणै उपक्रोश मलीमसैर्वा इति अवदत्।

इ) विद्या यत्र परोपकारविभवाः सा ज्ञान भूमिर्मम।

स. कवि परिचयः-इदं वाक्यं सामातृभूमिर्मम इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम् ।

कविः प्रभाकर शर्मा

सन्दर्भः- भारतीयानां मातृभूमिं वर्णयन् कविः एवम् अवदत्।

भावः- यत्र वेदाः, आयुर्वेदम्, योगशास्त्रम् इत्यादि ज्ञानविद्याः परोपकार विभवाः भवन्ति सा ज्ञानभूमिः मम मातृभूमिः।

ई) वाच्याः कथं मातृपदेन चान्याः।

स. कवि परिचयः- इदं वाक्यं चित्रविंशतिः इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम् ।

कविः श्री जटावल्लभुल पुरुषोत्तमशास्त्री

ग्रन्थः चित्रशतकम्।

सन्दर्भः- संस्कृतभाषायाः वैशिष्ट्यं वर्णयन् कविः एवम् अवदत्।

भावः- लोके अन्य भाषाऽपि संस्कृतभाषा इव मातृ स्थानं न भवेत्।

BABY BULLET-Q

VI. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । $2 \times 3 = 6$

अ) निवृत्तरागस्य गृहं तपोवनम्।

स. कविपरिचयः– पाठः मन्दविषसर्पकथा

कविः नारायणपण्डितः

ग्रन्थः हितोपदेशम्।

सन्दर्भः– कपिलः कौण्डिन्यं प्रति एवम् अवदत्।

भावः– कपिलः कौण्डिन्यं प्रति निवृत्तरागस्य गृहं तपोवनम् इति अवदत्।

आ) यः कृतमुपकारं विस्मरति स एव

स. कवि परिचयः– पाठः विक्रमस्य औदार्यम्

कविः शिवदासः

ग्रन्थःविक्रमार्क चरितम

सन्दर्भः– राजा देवदत्तं प्रति एवम् अवदत्।

भावः– राजा देवदत्तं प्रति यः कृतमुपकारं विस्मरति स एव पुरुषाधमः इति अवदत्।

इ) क्षणे क्षणे किन परिक्षीयते बालस्य दशा।

स. कवि परिचयः– इदं वाक्यं भिषजः भैषज्यम् इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम्।

कविः पुल्लेल श्रीरामचन्द्रः

ग्रन्थः श्रीरामचन्द्रलघुकाव्य संग्रहः।

सन्दर्भः–एकः वृद्धः बालकस्य स्थितिं उद्दिश्य ग्रामीणान् प्रति एवम् अवदत्।

भावः – बालस्य दशा क्षणे क्षणे परिक्षीयते किल ।

ई) राजा तं कनकाभिषेकेण सत्कृतवान्।

स. कविपरिचयः–इदं वाक्यं अप्पय्यदीक्षितेन्द्रः इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम्।

कवयित्रीः– उषाराणी सङ्का।

सन्दर्भः–राजा अप्पयदीक्षितस्य प्रतिभां प्रशंसयन् अभिषेकम् अकरोत्। तत् समये कवयित्री इदं वाक्यम् अवदत्।

भावः– राजा अप्पय्यदीक्षितं सुवर्णा भिषेकेण सम्मानितवान् ।

BABY BULLET-Q

VII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत । $3 \times 2 = 6$

अ) सीता कीदृशी?

स. सीता महासर्प:।

आ) दिलीपेन सेव्यमानं नन्दिनीधेनुं क: चकर्ष?

स. दिलीपेन सेव्यमानं नन्दिनीधेनुं सिंह: चकर्ष।

इ) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि?

स. पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलं, अन्नं, सुभाषितम्।

ई) अस्पृशन्नेव वित्तानि क: परेभ्य: प्रयच्छति?

स. अस्पृशन्नेव वित्तानि कृपण: परेभ्य: प्रयच्छति।

उ) देवगिरीणां पञ्च नामानि लिखत?

स. देवगिरीणां पञ्च नामानि हिमाद्रि:, आरावलि:, गोवर्धन:, श्रीगिरि:, विन्ध्याद्रि: इति ।

ऊ) अमर्त्यवाण्या: मातृता कथमागता?

स. सर्वासुभाषासु संस्कृतभाषाया:गुणा: सन्ति इति कारणेन अमर्त्यवाण्या: मातृता आगता।

BABY BULLET-Q

VIII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। $3 \times 2 = 6$

अ) कौण्डिन्येन मन्दविषः किम् इति शप्तः?

स. कौण्डिन्येन मन्दविषः मण्डूकानां वाहनं भविष्यसि इति शप्तः।

आ) ब्राह्मणः पुत्रप्राप्त्यर्थं कीदृशं व्रतमाचरितवान्?

स. ब्राह्मणः पुत्रप्राप्त्यर्थं प्रदोषव्रतम् आचरितवान्।

इ) धर्मपालस्य कति पुत्राः ते च के?

स. धर्मपालस्य त्रयः पुत्राः ते च सुमन्त्रः, सुमित्रः, कामपालः।

ई) मार्गशीर्षमासः कीदृशः आसीत्?

स. मार्गशीर्षमासः विजृम्भमाणाः शीतवायूनां समयः आसीत्।

उ) प्रभुत्वचिकित्सालये नियेगेनागाता भिषगङ्गना का?

स. प्रभुत्वचिकित्सालये नियेगेनागाता भिषङ्गना वेङ्कटरावस्य सह अध्यायिनी मञ्जुहासिनी।

ऊ) रत्नखेटि श्रीनिवासस्य अभिलाषा का?

स. रत्नखेटि श्रीनिवासस्य अभिलाषा, अप्पय्यः जेतव्यः स्वपादयोः पातनीयः इति ।

BABY BULLET-Q

IX. एकपद समाधानं दत्त। **5 × 1 = 5**

अ) केषां बलानि अमेयानि?

स. शतॄणाम् ।

आ) दिलीपस्य धर्मपत्नी का?

स. सुदक्षिणा।

इ) यावज्जीवं कः दहेत्?

स. जडः ।

ई) केन सर्वे वशाः भवन्ति?

स. द्रव्येण ।

उ) पापहरा नदी का?

स. गङ्गा ।

X. एकपद समाधानं दत्त। **5 × 1 = 5**

अ) मण्डूकनाथः कः?

स. जालपादः।

आ) कुमारमानीय राज्ञे कः ददौ?

स. देवदत्तः ।

इ) राजहंसस्य पत्नी का?

स. वसुमती।

ई) अपर्याप्तः समयः इति पाठ्यभागः केन विरचितः?

स. राणी सदाशिवमूर्तिना ।

उ) वेङ्कटरावस्य पुत्रः कः ?

स. सुरेशः।

BABY BULLET-Q

XI. अधो निर्दिष्ट कथां पाठित्वा प्रशनां समाधानानि दत्त **5 × 1 = 5**

कस्मिंश्चित् वनोद्देशे करालकेसरो नाम सिंहः प्रतिवसति स्म। तस्य धूसरको नाम सृगालः सदैवानुयायी परिचारकोऽस्ति। अथ कदाचित् तस्य हस्तिना सह युध्यमानस्य शरीरे गुरुतराः प्रहाराः सञ्जाताः यैः पदमेकमपि चलितुं न शक्नोति। तस्य अचलनाच्च धूसरकः क्षुत्क्षामकण्ठो दौर्बल्यं गतः। अन्यस्मिन्नहनि तमवोचत् - ''स्वामिन् बूभुक्षया पीडितोऽहम्। पद्ात्पदमपि चलितुं न शक्नोमि। तत्कथं ते शुश्रूषां करोमि''। सिंह आह-''भोः गच्छ। अन्वेषय किञ्चित् सत्त्वम्। येनेमाम् अवस्थां गतोऽपि व्यापादयामि''।

अ) सिंहस्य नाम किम्?

जः सिंहस्य नाम करालकेसरः।

आ) परिचारकः कः?

जः परिचारकः धूसरकः नाम सृगालः।

इ) सिंहः येन सह युद्धं कृतवान्?

जः सिंहः हस्तिना सह युद्धं कृतवान्।

ई) घूसरकः सिंह प्रति किमब्रवीत्?

जः घूसरकः सिंह प्रति बुभूक्षया पीडितोऽहम् इत्यब्रवीत्।

उ) सिंहः सृगालं प्रति किमाह?

जः सिंह सुगालं प्रति भो गच्छ अन्वेषय। किञ्चित् सत्वम् इति आह।

BABY BULLET-Q

XII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धात। 3 × 2 = 6

अ) सत् +चिदानन्दः आ) तत् + टीका इ) अच् + अन्तः

ई) तत् + मात्रम् उ) सः + अपि ऊ) पितुः+ इच्छा

स. (अ) सच्चिदानन्दः - **श्चुत्वसन्धिः**

स. (आ) तट्टीका -**ष्टुत्वसन्धिः**

स. (इ) अजन्तः - **जश्त्वसन्धिः**

स. (ई) तन्मात्रम् - **अनुनासिकसन्धिः**

स. (उ) सोऽपि-**विसर्गसन्धिः**

स. (ऊ) पितुरिच्छा - **विसर्गरेफादेशसन्धिः**

XIII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि विघटयत। 3 × 2 = 6

अ) जगज्जननी **आ) पेष्टा** **इ) तदपि**

ई) षण्मुखः **उ) रामोऽपि** **ऊ) हरिर्गच्छति**

स. (अ) जगद् + जननी - **श्चुत्वसन्धिः**

स. (आ) पेस् + टा - **ष्टुत्वसन्धिः**

स. (इ) तत् + अपि - **जश्त्वसन्धिः**

स. (ई) षट् + मुखः- **अनुनासिकसन्धिः**

स. (उ) रामः+ अपि - **विसर्गसन्धिः**

स. (ऊ) हरिः+ गच्छति - **विसर्गरेफादेशसन्धिः**

BABY BULLET-Q

XIV. द्वयोः शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत। 2 × 6 = 12

अ) वणिक्   आ) स्रज्   इ) पचत्   इ) यद् स्त्रीलिङ्गः

अ) **जकारान्तः पुंलिङ्गः 'वणिक्' शब्दः(వ్యాపారి)(Businessman)**

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
वणिक्	वणिजौ	वणिजः	प्रथमाविभक्तिः
हे वणिक्	हे वणिजौ	हे वणिजः	सम्बोधनप्रथमाविभक्तिः
वणिजम्	वणिजौ	वणिजः	द्वितीयाविभक्तिः
वणिजा	वणिग्भ्याम्	वणिग्भिः	तृतीयाविभक्तिः
वणिजे	वणिग्भ्याम्	वणिग्भ्यः	चतुर्थीविभक्तिः
वणिजः	वणिग्भ्याम्	वणिग्भ्यः	पञ्चमीविभक्तिः
वणिजः	वणिजोः	वणिजाम्	षष्ठीविभक्तिः
वणिजि	वणिजोः	वणिक्षु	सप्तमीविभक्तिः

आ) **जकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'स्रज्' शब्दः (పూలదండ)(Garland)**

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
स्रक्	स्रजौ	स्रजः	प्रथमाविभक्तिः
हे स्रक्	हे स्रजौ	हे स्रजः	सम्बोधनप्रथमाविभक्तिः
स्रजम्	स्रजौ	स्रजः	द्वितीयाविभक्तिः
स्रजा	स्रग्भ्याम्	स्रग्भिः	तृतीयाविभक्तिः
स्रजे	स्रग्भ्याम्	स्रग्भ्यः	चतुर्थीविभक्तिः
स्रजः	स्रग्भ्याम्	स्रग्भ्यः	पञ्चमीविभक्तिः
स्रजः	स्रजोः	स्रजाम्	षष्ठीविभक्तिः
स्रजि	स्रजोः	स्रक्षु	सप्तमीविभक्तिः

BABY BULLET-Q

इ) तकारान्तः नपुंसकलिङ्गः ‘पचत्‘ शब्दः(వండుట)(to cook)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
पचत्	पचती	पचन्ति	प्रथमाविभक्तिः
हे पचत्	हे पचती	हे पचन्ति	सम्बोधनप्रथमाविभक्तिः
पचत्	पचती	पचन्ति	द्वितीयाविभक्तिः
पचता	पचद्भ्याम्	पचद्भिः	तृतीयाविभक्तिः
पचते	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः	चतुर्थीविभक्तिः
पचतः	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः	पञ्चमीविभक्तिः
पचतः	पचतोः	पचताम्	षष्ठीविभक्तिः
पचति	पचतोः	पचत्सु	सप्तमीविभक्तिः

ई) दकारान्तः स्त्रीलिङ्गः ‘यद्‘ शब्दः(ఎవరైతే)(Who-female)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
या	ये	याः	प्रथमाविभक्तिः
याम्	ये	याः	द्वितीयाविभक्तिः
यया	याभ्याम्	याभिः	तृतीयाविभक्तिः
यस्यै	याभ्याम्	याभ्यः	चतुर्थीविभक्तिः
यस्याः	याभ्याम्	याभ्यः	पञ्चमीविभक्तिः
यस्याः	ययोः	यासाम्	षष्ठीविभक्तिः
यस्याम्	ययोः	यासु	सप्तमीविभक्तिः

BABY BULLET-Q

XV. समास नामनिर्देशपूर्वकं त्रयाणां विग्रहवाक्यानि लिखत। 3 × 2 = 6

अ) कृष्णश्रितः आ) मयूरव्यंसकाः इ) त्रिभुवनम्

ई) कंसकृष्णौ उ) प्रत्यक्षम् ऊ) नीलोज्ज्वलवपुः

स. (अ) कृष्णं श्रितः- द्वितीयातत्पुरुषसमासः

स. (आ) व्यंसकाश्च ते मयूराश्च - विशेषण उत्तरपदकर्मधारयसमासः

स. (इ) त्रयाणां भुवनानां समाहारः - द्विगुसमासः

स. (ई) कंसः च कृष्णः च - द्वन्द्वसमासः

स. (उ) अक्ष्णोः समीपे - अव्ययीभावसमासः

स. (ऊ) नीलं उज्वलं वपुः यस्य सः- बहुपदबहुव्रीहिसमासः

XVI. अधोनिर्दिष्टपट्टिकामाधारीकृत्य पञ्चसाधुवाक्यानि लिखत 5 × 1 = 5

रमेशः	किं	गच्छति
गोविन्दः	किमर्थं	करोति
त्वं	कुत्र	पठामि
रामः	कदा	वसति
अहं		पिबसि

1) <u>रमेशः किं करोति।</u>
2) <u>रमेशः किमर्थं गच्छति।</u>
3) <u>रमेशः कुत्र वसति।</u>
4) <u>त्वं किं पिबसि।</u>
5) <u>अहं किं पठामि।</u>
6) गोविन्दः:किं करोति।
7) गोविन्दः:किमर्थं गच्छति।
8) गोविन्दः:कुत्र वसति।
9) त्वं किमर्थं पिबसि।
10) रामः किं करोति।

BABY BULLET-Q